

Handläggare
Maria Jonsson
08-535 378 47
Maria.Jonsson@huddinge.se

Vård- och omsorgsnämnden

Förslag om att avveckla valfrihetssystemet (LOV) inom hemtjänst

Förslag till beslut

Vård- och omsorgsnämnden hemställer att kommunfullmäktige beslutar följande:

1. Med upphävande av det valfrihetssystem (LOV) inom hemtjänsten som fullmäktige beslutade om den 8 december 2008, § 209, ska en ny modell för hemtjänst införas i Huddinge kommun som baseras på lag (2016:1145) om offentlig upphandling (LOU).
2. Kommunen ska enligt den nya modellen delas in i geografiska områden med en ensam utförare per område, varav egen regi ska utgöra 40–50 procent av verksamhetens totala volym för samtliga områden och externa hemtjänstleverantörer ska utgöra resterande del av verksamhetens totala volym för samtliga områden.
3. Den nya modellen enligt punkten 1 ska införas så snart som möjligt efter avslutad upphandling.
4. Vård- och omsorgsnämnden ges i uppdrag att ange ytterligare förutsättningar för hur den nya modellen för hemtjänst ska utformas samt införa modellen i enlighet med detta beslut.

Sammanfattning

Kommunfullmäktige har i Mål och budget 2023 gett vård- och omsorgsnämnden i uppdrag att utreda en hållbar bemanningsstrategi och kvalitetssäkrad kompetens inom hemtjänsten.

Förvaltningen har jämfört tre alternativ: två alternativ med upphandling enligt lagen om offentlig upphandling (LOU) där kommunen delas in i geografiska områden med olika utförarfördelningar samt en modell där hemtjänsten bedrivs helt i egen regi, se bilaga 1.

Förvaltningen föreslår att valfrihetssystemet (LOV) inom hemtjänsten upphävs och att kommunen i stället inför en ny modell för hemtjänst som baseras på lag om offentlig upphandling (LOU). Förslaget innebär att kommunen delas in i geografiska områden och att en utförare är ensam verksam i ett område. Den

kommunala utföraren tilldelas områden som motsvarar 40–50 procent av verksamhetens totala volym för samtliga områden. För övriga områden upphandlas en utförare per område enligt LOU. Det innebär att den utförare som vinner upphandlingen i ett område ansvarar för all hemtjänst i det området.

Enligt förvaltningen är LOV inom hemtjänsten varken socialt- ekologiskt- eller ekonomiskt hållbart. Det skapar hinder för omställningen till god och nära vård, försämrar kontinuitet och krisberedskap samt leder till osäkra anställningsvillkor. Genom att begränsa antalet utförare kan uppföljning och kvalitetskontroll förbättras, samtidigt som risken för fusk minskar. Förvaltningen anser att LOV inte är den mest gynnsamma modellen för att trygga en hållbar välfärd och föreslår därför en övergång till LOU för att långsiktigt säkerställa en hållbar bemanningsstrategi och kvalitetssäkrad kompetens inom hemtjänsten.

Beskrivning av ärendet

Kommunfullmäktige har i Mål och budget 2023 gett vård- och omsorgsnämnden i uppdrag att utreda en hållbar bemanningsstrategi och kvalitetssäkrad kompetens inom hemtjänsten, där delaktighet och reellt inflytande för medarbetare som möter individer i behov av stöd, vård och omsorg ska stå i fokus.

Kommunfullmäktige beslutade den 8 december 2008, § 209, om att införa ett valfrihetssystem inom hemtjänsten enligt lag om valfrihetssystem (LOV). Sedan 2009 har LOV tillämpats inom hemtjänsten i Huddinge kommun. LOV reglerar vad som gäller för upphandlande myndigheter som inför ett valfrihetssystem enligt LOV och därmed överlåter till den enskilde att välja utförare av de tjänster som omfattas. LOV är ett alternativ till upphandling enligt lagen om offentlig upphandling (LOU).

Utifrån uppdraget i Mål och budget 2023 har förvaltningen genomfört en omfattande utredning av hemtjänsten, med fokus på social, ekologisk och ekonomisk hållbarhet. I utredningen har tre alternativ jämförts: två alternativ med upphandling enligt lagen om offentlig upphandling (LOU) där kommunen delas in i geografiska områden med olika utförarfördelningar samt en modell där hemtjänsten bedrivs helt i egen regi, se bilaga 1.

Förvaltningen föreslår att valfrihetssystemet (LOV) inom hemtjänsten upphävs och att kommunen i stället inför en ny modell för hemtjänst som baseras på lag om offentlig upphandling (LOU). Förvaltningens förslag innebär att kommunen delas in i geografiska områden och att en utförare är ensam verksam i ett område. Den kommunala utföraren tilldelas områden som motsvarar 40–50 procent av verksamhetens totala volym för samtliga områden. För övriga områden upphandlas en utförare per område enligt LOU. Det innebär att den utförare som vinner upphandlingen i ett område ansvarar för all hemtjänst i det området.

Förvaltningens synpunkter

Äldreomsorgen står inför betydande framtida utmaningar, såsom en växande andel äldre, ekonomiska begränsningar och brist på kvalificerad personal. Målet

är att äldre både ska kunna och vilja bo kvar hemma så länge som möjligt. Hemtjänsten har en central roll i detta arbete, med målet att skapa trygghet och stärka den enskildes självständighet.

I utredningen har förvaltningen utgått ifrån de tre hållbarhetsdimensionerna, social hållbarhet, ekologisk hållbarhet och ekonomisk hållbarhet. Målet är att skapa en hållbar utveckling som tillfredsställer dagens behov utan att äventyra kommande generationers möjligheter att få sina behov tillgodosedda.

Förvaltningen menar att LOV inom hemtjänsten inte är hållbart, då det varken är socialt- ekologiskt- eller ekonomiskt fördelaktigt. Det försvårar omställningen till god och nära vård, försämrar kontinuitet och krisberedskap samt skapar osäkra anställningsförhållanden. En begränsning av antalet utförare underlättar uppföljning, minskar risken för fusk och förbättrar kvalitetskontroll.

Enligt förvaltningens bedömning ger den föreslagna modellen utföraren bättre förutsättningar att planera verksamheten och arbeta mer effektivt inom ett avgränsat område. Dessutom bedöms det vara både kostnadseffektivt och ekologiskt hållbart. Förslaget förväntas minska restider och främja att så många resor som möjligt i samband med hemtjänstbesök sker med cykel eller till fots.

Förslaget bedöms medföra kvalitets- och arbetsmiljöförbättringar, såsom bättre förutsättningar för omställningen till god och nära vård samt förbättrad planering, vilket kan ge tryggare anställningsförhållanden vilket också påverkar kvaliteten för brukarna positivt.

Med hänvisning till ovanstående föreslår förvaltningen vård- och omsorgsnämnden att föreslå kommunfullmäktige att besluta i enlighet med förvaltningen förslag.

Ekonomiska och juridiska konsekvenser

Förvaltningen bedömer att en avveckling av valfrihetssystemet (LOV) och införandet av en modell som delas in i geografiska områden med en ensam utförare per område skapar bättre förutsättningar för att bedriva en mer effektiv verksamhet. Områdesindelningen behöver beakta geografi, vägnät och tillgång till kollektivtrafik i syfte att minimera restider samtidigt som det måste finnas tillräckligt med volymer för att en utförare ska kunna bedriva en effektiv verksamhet.

Förslaget medför inga juridiska konsekvenser.

Jenny Swärd
Socialdirektör

Bilagor

1. Utredning. Framtidens hemtjänst i Huddinge
2. Svar från privata utförare

Beslutet ska skickas till
Kommunstyrelsen